[2018] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 68

ਬੀ.ਐਨ. ਫਿਰੋਸ

ਬਨਾਮ

ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2008 ਦਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 79)

ਮਾਰਚ 27, 2018

[ਰੰਜਨ ਗੋਗੋਈ ਅਤੇ ਮੋਹਨ ਐਮ ਸ਼ਾਂਤਨਾਗੌਦਰ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਐਕਟ, 2000 – ਧਾਰਾ 70(1) - ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ - ਧਾਰਾ 70(1) ਦੇ ਤਹਿਤ 27 ਦਸੰਬਰ, 2002 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ - ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਿ ਕੰਪਿਊਟਰ, ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਿਸਟਮ ਅਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਨੈਟਵਰਕ ਨੂੰ "ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਿਸਟਮ" ਹੋਣ ਲਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ 1957 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਈ-ਗਵਰਨੈਂਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਅਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਉਕਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ - ਰਾਜ ਦਾ ਕੇਸ ਜਿਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ - ਮਾਈਕਰੋਸਾਫਟ ਜਿਸ ਨੇ ਰਾਜ ਨੂੰ 4ਵੀਂ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀ ਰਾਹੀਂ ਮੁਫਤ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਬੀੜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ - ਰਾਜ ਦਾ ਕੇਸ ਜਿਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤ ਨੇ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਮਾਈਕਰੋਸਾਫਟ ਜਿਸ ਨੇ ਰਾਜ ਨੂੰ 4ਵੀਂ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀ ਰਾਹੀਂ ਮੁਫਤ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਬੀੜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ - ਨਾਲ ਦਖਲ - ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ: ਲਈ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ - ਇੱਕ "ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਿਸਟਮ" ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀਰਾਈਟ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਮਾਲਕ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਧਿਆਨ

1957 ਐਕਟ ਦੇ ਧਾਰਾ 2 (ਕੇ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ "ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮ" ਅਤੇ 1957 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਧਾਰਾ 17 (ਡੀ) ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 2(ਕੇ) ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 70(1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ 1957 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(ਕੇ) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮੰਨਿਆ/ਵਿਆਹੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਈਕਰੋਸੌਫਟ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਸੌਫਟਵੇਅਰ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਈਕਰੋਸੌਫਟ ਤੋਂ ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ 1957 ਐਕਟ ਦੇ ਧਾਰਾ 17(ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਸੌਫਟਵੇਅਰ ਵਿੱਚ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ - ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਐਕਟ, 1957 - ਉਪ-ਧਾਰਾ 17(a), 2(k)

ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ

1.1 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਐਕਟ, 2000 ਦੀ ਧਾਰਾ 70 (1) ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਐਕਟ, 1957 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (k) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 70 (1) ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੇਂ (ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਮਾਮਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ) ਜਾਂ 2009 ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ "ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ" ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹੋ "ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ" ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀਰਾਈਟ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੀ

ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਐਕਟ, 1957 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਕੇ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ "ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮ" ਅਤੇ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਐਕਟ, 1957 ਦੀ ਧਾਰਾ 17 (ਡੀ) ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 2 (ਕੇ) ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਅਤੇ "ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮ" ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਧਾਰਾ 17 ਦੁਆਰਾ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 70 ਨੂੰ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 70 ਨੂੰ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਐਕਟ 1957 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਕੇ) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਈਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 70 (1) ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸਖਤੀਆਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 19] [75- ਜੀ-ਐਚ; 76- ਏ-ਡੀ]

1.2 2009 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 10 ਦੁਆਰਾ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 70 (1) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਸਖਤ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਰੋਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੂਚਨਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਆਈ.ਟੀ. ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੋਧ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 70 (1) ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਬਲਕਿ ਇਹ "ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮ" ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੂਚਨਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 20][76-ਈ-ਜੀ]

1.3 ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮਿਤੀ 27 ਦਸੰਬਰ, 2002 ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਚੁਣੌਤੀ FRIENDS ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਸੌਫਟਵੇਅਰ ਵਿੱਚ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਦੇ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17(A) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਵੀਕਾਰ/ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮਾਈਕ੍ਰੋਸਾਫਟ ਨੇ ਉਸ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪੀ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਈਕ੍ਰੋਸਾਫਟ ਤੋਂ ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17(A) ਦੇ ਤਹਿਤ FRIENDS ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਸੌਫਟਵੇਅਰ ਵਿੱਚ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੀ ਈ-ਗਵਰਨੈਂਸ ਲਈ ਕੁੱਲ ਹੱਲ ਪ੍ਰਦਾਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕੇਰਲ ਸਰਕਾਰ ਦਰਮਿਆਨ ਸਹਿਮਤੀ ਪੱਤਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ("ਕੇਰਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ" ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17(A) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰਾਜ ਕੋਲ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜਿਸਦਾ FRIENDS ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਸੌਫਟਵੇਅਰ ਵਿੱਚ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇਕੋ ਇਕ ਨੁਕਤਾ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਸੌਫਟਵੇਅਰ ਦੇ ਡਿਵੈਲਪਰ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਕਤ ਕੰਮ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਲੇਖਕ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਐਕਟ, 1957 ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇੱਕ ਦਾਅਵਾ ਜੋ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17(A) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੈ ਈ-ਗਵਰਨੈਂਸ ਲਈ ਕੁੱਲ ਹੱਲ ਪ੍ਰਦਾਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕੇਰਲ ਸਰਕਾਰ ਦਰਮਿਆਨ ਸਹਿਮਤੀ ਪੱਤਰ ਦਾ 10 ("ਕੇਰਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ" ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 22] [76-ਐਚ; 77-ਏ-ਐਫ]

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2008 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 79

ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਿਤੀ 24.05.2006 ਦੇ ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਏਰਨਾਕੁਲਮ ਵਿਖੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ 2004 ਦੇ W.A. No. 685

ਆਰ. ਬਸੰਤ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟਸ, ਏ. ਕਾਰਤਿਕ, ਵੀ.ਕੇ. ਸਿਧਾਰਥਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਪਲਵ ਸਿਸੋਦੀਆ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜੀ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਜਿਸ਼ਨੂੰ ਐਮ.ਐਲ., ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬੀਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਵਿਜੇ ਸ਼ੰਕਰ ਵੀ.ਐਲ., ਪੀ.ਵੀ. ਦਿਨੇਸ਼, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਵਨੀ ਬਾਂਸਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਿੰਧੂ ਟੀ.ਪੀ., ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਆਰੂਸ਼ੀ ਸਿੰਘ, ਬਿਨੀਸ਼ ਕੇ., ਰਾਜੇਂਦਰ ਬੈਨੀਵਾਲ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੇਠ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਰੰਜਨ ਗੋਗੋਈ, ਜੇ. 1. ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਬੀ.ਐਨ. ਫਿਰੋਸ - ਕਾਮਟੈਕ ਆਈ.ਟੀ. ਸਾਲਿਊਸ਼ਨਜ਼, ਤਿਰੁਵਨੰਤਪੁਰਮ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੇ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਐਕਟ, 2000 ਦੀ ਧਾਰਾ 70 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਿਤੀ 27 ਦਸੰਬਰ, 2002 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਆਈਟੀ ਐਕਟ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੰਪਿਊਟਰ, ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਿਸਟਮ ਅਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਨੈੱਟਵਰਕ ਨੂੰ ਆਈਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ "ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ" ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 70 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਇਹ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

2. ਸੰਖੇਪ ਤੱਥ ਜੋ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ ਉਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿੱਟ/ਮੂਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਕੰਪਨੀ ਕਾਮਟੈਕ ਆਈਟੀ ਸਾਲਿਊਸ਼ਨਜ਼ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਜੋ ਮਾਈਕ੍ਰੋਸਾਫਟ ਡਿਵੈਲਪਰ ਫੋਰਮ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ। ਜੋ ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡਿਵੈਲਪਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸਮੂਹ ਹੈ ਜੋ ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਈਕ੍ਰੋਸਾਫਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਇੰਡੀਆ) ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।

3. ਸਾਲ 1999 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ - ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਨੇ ਚੌਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ - ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਆਫ ਇਮੇਜਿੰਗ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀ (C-DIT), ਤਿਰੂਵਨੰਤਪੁਰਮ, ਇੱਕ ਕੁੱਲ ਹੱਲ ਪ੍ਰਦਾਤਾ (TSP) ਰਾਹੀਂ ਸਿੰਗਲ ਵਿੰਡੋ ਮਲਟੀਪਲ ਏਜੰਸੀ ਬਿੱਲ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ "ਦੋਸਤ" (ਅਰਥਾਤ ਤੇਜ਼ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਤੁਰੰਤ, ਕੁਸ਼ਲ, ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਨੈੱਟਵਰਕ) ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਈਕ੍ਰੋਸਾਫਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ) ਲਿਮਟਿਡ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਮਾਈਕ੍ਰੋਸਾਫਟ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਨੇ ਪਾਇਲਟ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਈ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਅਤੇ ਸਿਸਟਮ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਮੁਫਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਮਾਈਕ੍ਰੋਸਾਫਟ ਡਿਵੈਲਪਰਜ਼ ਫੋਰਮ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਮਾਈਕ੍ਰੋਸਾਫਟ ਦੁਆਰਾ ਸਿਸਟਮ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਅਤੇ "ਫਰੈਂਡਜ਼" ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਈ ਪਾਇਲਟ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ।

4. ਮੁੱਢਲਾ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਈਕ੍ਰੋਸਾਫਟ ਨੇ ਮਿਤੀ 23 ਮਈ, 2000 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਰਡਰ ਦਿੱਤੇ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਸਿਤ ਸੌਫਟਵੇਅਰ ਨੂੰ ਚੌਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸੌਫਟਵੇਅਰ ਨੂੰ

ਜੂਨ 2000 ਵਿੱਚ ਪਾਲਘਮ, ਤਿਰੂਵਨੰਤਪੁਰਮ ਵਿਖੇ ਪਹਿਲੇ ਫਰੈਂਡਜ਼ ਸੈਂਟਰ ਵਿੱਚ ਪਾਇਲਟ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ 13 ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੇਂਦਰਾਂ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

5. ਮਿਤੀ 31 ਜਨਵਰੀ, 2001 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਚਾਰ ਦੁਆਰਾ ਚੌਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਫਰੈਂਡਜ਼ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਜਿਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮਾਈਕ੍ਰੋਸਾਫਟ ਨਾਲ ਡਿਵੈਲਪਰਫੋਰਮ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਸਾੱਫਟਵੇਅਰ ਮੁਫਤ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰਾਜ ਦੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ 13 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫਰੈਂਡਜ਼ ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਿਡ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਸਰਵਿਸ ਸੈਂਟਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਜੁੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਫਰੈਂਡਜ਼ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਸਾੱਫਟਵੇਅਰ ਨੂੰ ਕਸਟਮਾਈਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਚੌਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਰਮਿਆਨ ਮਿਤੀ 19 ਫਰਵਰੀ, 2001 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਪੱਤਰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

6. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਉਂਕਿ ਚੌਥਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਫਰੈਂਡਜ਼ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਸਾੱਫਟਵੇਅਰ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਜ਼ਰੂਰੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੰਪਨੀ ਮੈਸਰਜ਼ ਸਟੈਨਹੌਪ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਮੈਸਰਜ਼ ਸਟੈਨਹੌਪ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹੋਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਫਰੈਂਡਜ਼ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਸਾੱਫਟਵੇਅਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ।

7. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਚੌਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਤਿਰੂਵਨੰਤਪੁਰਮ ਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 2002 ਦੇ ਓ.ਐਸ. ਨੰਬਰ 8 ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਚੌਥਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਲਕ ਹੈ ਅਤੇ ਫਰੈਂਡਜ਼ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਸਾੱਫਟਵੇਅਰ ਦੇ ਬੌਧਿਕ ਜਾਇਦਾਦ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਚੌਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ

ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੇ "ਫਰੈਂਡਜ਼" ਸਾੱਫਟਵੇਅਰ ਵਿੱਚ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਮਲਾ ਭੜਕ ਗਿਆ।

8. ਚੌਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਸਾੱਫਟਵੇਅਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ।

9. ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਲੰਬਿਤ ਸੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 70(1) ਤਹਿਤ ਮਿਤੀ 27 ਦਸੰਬਰ, 2002 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਿੱਟ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

10. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਫਰੈਂਡਜ਼ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਸਾੱਫਟਵੇਅਰ ਵਿੱਚ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਐਕਟ, 1957 ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 70 (1) ਤਹਿਤ ਮਿਤੀ 27 ਦਸੰਬਰ, 2002 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਉਕਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ। ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 70 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਫਦ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ "ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ" ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਬੇਰੋਕ, ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਰਵਿਘਨ ਸੀ।

11. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਐਕਟ, 1957 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (k) ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਜੋ ਇਕ ਪਾਸੇ "ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮ" ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਸੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ

17 (ਡੀ) ਅਤੇ IT ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 70 ਨੂੰ ਇਕਸੁਰਤਾ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਕਸੁਰਤਾ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਤਾਂ "ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ" ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿਰਫ "ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮ" ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਐਕਟ, 1957 ਦੀ ਧਾਰਾ 17 (ਡੀ) ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਆਪਕ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 70 ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

12. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 70(1) ਤਹਿਤ ਮਿਤੀ 27/12/2002 ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਚੌਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਐਕਟ, 1957 ਦੀ ਧਾਰਾ 60 ਅਤੇ 61 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਜਾਂ 19 ਫਰਵਰੀ, 2001 ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ। 2001

13. ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਥੋੜ੍ਹਾ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਅਤੇ ਈ-ਗਵਰਨੈਂਸ ਲਈ ਕੁੱਲ ਹੱਲ ਪ੍ਰਦਾਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕੇਰਲ ਸਰਕਾਰ ਦਰਮਿਆਨ ਸਹਿਮਤੀ ਪੱਤਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ("ਕੇਰਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ" ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ) ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ। ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ 10 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"10. ਵਿਭਾਗੀ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ TSP ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮੀਲ ਪੱਥਰਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਅਕਸਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਅਸਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਸਾਰੇ TSPs ਅਤੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਬੌਧਿਕ ਜਾਇਦਾਦ ਅਧਿਕਾਰ ਕੇਰਲ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਹੋਣਗੇ। ਕੇਰਲ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ/ਅਰਧ-ਸਰਕਾਰੀ/ਅਰਧ-ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ/ਸੰਗਠਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸੇ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਜਾਂ ਸੋਧ ਦੇ ਨਾਲ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਵੇਗੀ।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੌਥਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਸਾੱਫਟਵੇਅਰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁੱਲ ਹੱਲ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਵਜੋਂ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੌਥਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਚੌਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਕੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਸੀ। ਉਹ ਵੀ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ 10 ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ "FRIENDS" ਸਾੱਫਟਵੇਅਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ IPR ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਚੌਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਧਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੋਵੇ ਕਿ ਚੌਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ IPR ਅਧਿਕਾਰ ਸੌਂਪਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾੱਫਟਵੇਅਰ ਵਿੱਚ ਬੌਧਿਕ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਈਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 70(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਨੂੰ "ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ" ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣ ਸਕੇ।

14. ਅਸੀਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

15. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਆਰ. ਬਸੰਤ ਨੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 70 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ

ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਰੋਤ ਨੂੰ "ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ" ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੂਚਨਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 70(1) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਆਈ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦਾ ਕੰਮ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:

"ਵਿਆਖਿਆ: ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ "ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਰੋਤ ਜਿਸ ਦੀ ਅਸਮਰੱਥਾ ਜਾਂ ਵਿਨਾਸ਼, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਆਰਥਿਕਤਾ, ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ 'ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਵੇਗਾ।

16. ਸ਼੍ਰੀ ਬਸੰਤ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸੋਧ (2009 ਦਾ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 10) ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਪਿਊਟਰ, ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਿਸਟਮ ਜਾਂ ਕੰਪਿਊਟਰ ਨੈੱਟਵਰਕ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਧਾਰਾ 70(1) ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਿਰਵਿਘਨ ਅਤੇ ਨਿਰਵਿਘਨ ਵਫਦ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ 2009 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 10 ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸੋਧ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 70(1) ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨਾਜ਼ੁਕਤਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਸੀ।

17. ਸ਼੍ਰੀ ਬਸੰਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਸਾੱਫਟਵੇਅਰ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਐਕਟ, 1957 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਮਾਲਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਿਊਟਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ, ਟੇਬਲਾਂ ਅਤੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਪੀਰਾਈਟ

ਐਕਟ, 1957 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (o) ਤਹਿਤ ਮਿਤੀ 10 ਮਈ, 1995 ਤੋਂ "ਸਾਹਿਤਕ ਰਚਨਾ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

18. ਉੱਤਰਦਾਤਾ - ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਪੱਲਵ ਸਿਸੋਦੀਆ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 70 ਨੂੰ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਐਕਟ, 1957 ਦੀ ਧਾਰਾ 2(k) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ "ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ" ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀਮਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੱਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਸ਼੍ਰੀ ਸਿਸੋਦੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮਾਈਕ੍ਰੋਸਾਫਟ ਲਈ ਸਾੱਫਟਵੇਅਰ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਚੌਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਰਾਹੀਂ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮਾਈਕ੍ਰੋਸਾਫਟ 'ਤੇ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਚਲਾਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਾਈਕ੍ਰੋਸਾਫਟ ਦੁਆਰਾ ਮਿਹਨਤਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਐਕਟ, 1957 ਦੀ ਧਾਰਾ 17(a) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਈਕ੍ਰੋਸਾਫਟ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਸਿਸੋਦੀਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਈ-ਗਵਰਨੈਂਸ ਲਈ ਕੁੱਲ ਹੱਲ ਪ੍ਰਦਾਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕੇਰਲ ਸਰਕਾਰ ਦਰਮਿਆਨ ਸਹਿਮਤੀ ਪੱਤਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ("ਕੇਰਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ" ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੌਧਿਕ ਜਾਇਦਾਦ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ।

19. ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 70(1) ਤਹਿਤ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਫਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਬਸੰਤ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਕੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਹ ਇੰਨੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਜਾਂ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਏ ਗਏ

ਉਕਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 70 (1) ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਐਕਟ, 1957 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (k) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 70 (1) ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੇਂ (ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਮਾਮਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ) ਜਾਂ 2009 ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ "ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ" ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹੋ "ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ" ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀਰਾਈਟ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਐਕਟ, 1957 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਕੇ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ "ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮ" ਅਤੇ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਐਕਟ, 1957 ਦੀ ਧਾਰਾ 17 (d) ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 2 (k) ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਅਤੇ "ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮ" ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਧਾਰਾ 17 ਦੁਆਰਾ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 70 ਨੂੰ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 70 ਨੂੰ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਐਕਟ 1957 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਕੇ) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਈ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 70 (1) ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸਖਤੀਆਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

20. 2009 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 10 ਦੁਆਰਾ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 70 (1) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ

ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਸਖਤ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਰੋਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੀਮਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੂਚਨਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਆਈ.ਟੀ. ਐਕਟ (ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੋਧ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7(1) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਲਕਿ ਇਹ "ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮ" ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੂਚਨਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

21. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮਿਤੀ 27 ਦਸੰਬਰ, 2002 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਚੁਣੌਤੀ ਫਰੈਂਡਜ਼ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਸਾੱਫਟਵੇਅਰ ਵਿੱਚ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਦੇ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ। ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 (ਏ) ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਵੀਕਾਰ/ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੇ ਕੇਸ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮਾਈਕ੍ਰੋਸਾਫਟ ਨੇ ਉਸ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪੀ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਈਕ੍ਰੋਸਾਫਟ ਤੋਂ ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਫਰੈਂਡਜ਼ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਸਾੱਫਟਵੇਅਰ ਵਿੱਚ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੀ ਈ-ਗਵਰਨੈਂਸ ਲਈ ਕੁੱਲ ਹੱਲ ਪ੍ਰਦਾਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕੇਰਲ ਸਰਕਾਰ ਦਰਮਿਆਨ ਸਹਿਮਤੀ ਪੱਤਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ("ਕੇਰਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ" ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 (ਏ) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰਾਜ ਕੋਲ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਫਰੈਂਡਜ਼ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਸਾੱਫਟਵੇਅਰ ਵਿੱਚ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮਾਈਕ੍ਰੋਸਾਫਟ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ / ਚੌਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ-ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਕਿਸੇ ਹੱਲ ਦੀ ਲੋੜ

ਲਈ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਨੁਕਤਾ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਸਾੱਫਟਵੇਅਰ ਦੇ ਡਿਵੈਲਪਰ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਕਤ ਕੰਮ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਲੇਖਕ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਐਕਟ, 1957 ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਇਕ ਦਾਅਵਾ ਜੋ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 (ਏ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਖੰਡ 10 (ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਕੇਰਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ") ਈ-ਗਵਰਨੈਂਸ ਲਈ ਕੁੱਲ ਹੱਲ ਪ੍ਰਦਾਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕੇਰਲ ਸਰਕਾਰ ਦਰਮਿਆਨ ਸਹਿਮਤੀ ਪੱਤਰ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੈ।

22. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਸਹਿਣ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਨਿਧੀ ਜੈਨ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ।

[2018] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 78

ਮੋਹਨ ਲਾਲ

ਬਨਾਮ

NAND LAL

(2009 ਦਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5887)

ਮਾਰਚ 21, 2018

[ਐਨ. ਵੀ. ਰਮਨਾ ਅਤੇ ਐਸ. ਅਬਦੁਲ ਨਜ਼ੀਰ, ਜੇ.ਜੇ.)

ਵਿਲ: ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ - ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਭਰਾ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੁਕੱਦਮਾ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ - ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ - ਦਾਦਾ ਦੁਆਰਾ ਘਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦੇਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਹਤ ਮੰਗੀ - ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ: ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕੀ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਸਾਲ 1945 ਵਿੱਚ ਵਸੀਲੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਖੁਦ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੀ ਆਪਣੀ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਵਿਲ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਬਾਅਦ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ - ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਮਿਊਂਸਪਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਇੱਕ ਅਸਲ ਟੁਕੜਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਕਾਲੀ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ

ਆਯੋਜਿਤ : 1.1 ਵਸੀਲ ਨੂੰ ਵਸੀਲੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲ 1945 ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਖੁਦ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੀ ਆਪਣੀ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਮਰਹੂਮ ਜੀ-ਦਾਦਾ ਦੇ ਪੋਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 5 ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਉਸ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੈਸਟੇਟਰ ਦੀ ਲਿਖਤ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਸੀ. ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਵਸੀਅਤ ਵਿੱਚ

ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਬਾਅਦ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਬੈਂਕ ਦੇ ਕਲਰਕ ਪੀਡਬਲਯੂ 2 ਨੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਸਾਲ 1964 ਵਿੱਚ ਵਸੀਅਤ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖ ਕੇ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਵਸੀਅਤ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਉਕਤ ਗਵਾਹ ਪੀਡਬਲਯੂ 2 ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਇੱਛਾ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕੀ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ. [ਪੈਰਾ 7] [81-ਈ-ਜੀ]

78

XXXXXX

ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਨੰਦ ਲਾਲ 79

1.2 ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਮਿਊਂਸਪਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਰਿਕਾਰਡ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਿਊਂਸਪਲ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜਦੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਇਕੱਲਾ ਸੀ, ਬਚਾਓਕਰਤਾ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮੁਦਈ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਮਿਊਂਸਪਲ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਪਦਾਰਥਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹੀ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਨ। ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਇਕ ਸੱਚਾ ਟੁਕੜਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਹੋਰ ਡੂੰਘਾਈ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ

ਨਹੀਂ ਹੈ. ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਕਾਲੀ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ. [ਪੈਰਾ 8] [81-H; 82-A-B]

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2009 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5887.

ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 29.11.2006 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, ਇੰਦੌਰ ਵਿਖੇ ਜਬਲਪੁਰ ਬੈਂਚ ਨੇ 1996 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 239 ਵਿੱਚ।

ਜੇ.ਪੀ. ਸਿੰਘ, ਆਰ.ਸੀ. ਕੌਸ਼ਿਕ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਹਨ।

ਸੰਜੀਵ ਕੇ ਭਾਰਦਵਾਜ, ਵਿਜੇ ਕੇ ਜੈਨ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ?

ਐਨ.ਵੀ. ਰਮਨਾ, ਜੇ. 1. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਅਪੀਲ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਇੰਦੌਰ ਦੇ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ 1996 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 239 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ 29 ਨਵੰਬਰ, 2006 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਿਆਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖ਼ਰਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

XXXXXX

2. ਸਾਲ 1989 ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਇੰਦੌਰ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬਚਾਓਕਰਤਾ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਚ ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ਮਿਲਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਮਰਹੂਮ ਨਾਨਾ ਦੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਸਿਰਫ ਦੋ ਧੀਆਂ ਸਨ। ਉਸਦੇ ਦਾਦਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਈ ਅਤੇ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਮਾਲਕ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖੁਦ ਗਲਤ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸਦੇ ਦਾਦਾ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ, ਮਰਹੂਮ ਗੋਵਰਧਨ ਲਾਲ ਨੇ 9 ਸਤੰਬਰ, 1945 ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਸੀਅਤ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਮਕਾਨ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਸਾਲ 1947 ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਦਾਦਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। 9.9.1945 ਦੀ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ। ਪੀੜਤ ਬਚਾਓਕਰਤਾ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਥੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਇੱਥੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

3. ਅਸੀਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ.

4. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਰਹੂਮ ਗੋਵਰਧਨ ਲਾਲ ਦਾ ਪੋਤਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 61 ਅਤੇ 63 ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਅਸਲੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮਰਹੂਮ ਗੋਵਰਧਨ ਲਾਲ ਦੀਆਂ ਦੋ ਬਚੀਆਂ ਧੀਆਂ ਹਨ, ਮਨੀਬਾਈ (ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਮਾਂ) ਅਤੇ ਦੁਰਗਾਬਾਈ ਅਤੇ ਦੁਰਗਾਬਾਈ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਦੀਆਂ ਬੇਟੀਆਂ ਸਰਜੂਬਾਈ ਅਤੇ ਰਾਜੂਬਾਈ ਨੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਧਿਰ ਹਨ, ਪਰ ਸਵਰਗੀ ਗੋਵਰਧਨ ਲਾਲ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਸਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਉਕਤ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

XXXXXX

ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਨੰਦ ਲਾਲ [ਐਨ.ਵੀ. ਰਮਨਾ, ਜੇ.] 81

5. ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 9 ਸਤੰਬਰ, 1945 ਨੂੰ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ- ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਇਕੱਲਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਲੜਕਾ ਬੱਚਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵਸੀਅਤ ਸਵਰਗੀ ਗੋਵਰਧਨ ਲਾਲ, ਜੋ ਪੇਸ਼ੇ ਤੋਂ ਵਕੀਲ ਸੀ, ਨੇ ਆਪਣੀ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਸੀ। ਸਵਰਗੀ ਗੋਵਰਧਨ ਲਾਲ ਦੀ

ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਉਮਰ ਲਗਭਗ 13 ਸਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦਾ ਜਨਮ ਸਵਰਗੀ ਗੋਵਰਧਨ ਲਾਲ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 8 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਛੋਟਾ ਭਰਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਵਿਵਾਦਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮਕਾਨ ਖਾਲੀ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮੰਗ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਮਕਾਨ ਦਾ ਖਾਲੀ ਕਬਜ਼ਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦੇਵੇਗਾ। ਪਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਪਣਾ ਵਾਅਦਾ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਜਾਇਦਾਦ ਟੈਕਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ। ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

6. ਹੁਣ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਜੋ ਸੰਖੇਪ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ।

7. ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਸੀਲ ਨੂੰ ਵਸੀਲੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲ 1945 ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਖੁਦ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੀ ਆਪਣੀ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਸਵਰਗੀ ਗੋਵਰਧਨ ਲਾਲ ਦੇ ਪੋਤੇ ਨੰਦਲਾਲ ਨਾਗਰ ਨੇ ਵੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਉਸ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਸੀਲੇਦਾਰ ਦੀ ਲਿਖਤ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ - ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ, ਉਹ ਵੀ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 2- ਇੰਦੌਰ ਪਾਰਸਪਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕ ਦੇ ਕਲਰਕ ਤੁਸ਼ਾਰ ਅਕੋਲੇਕਰ ਨੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਸਾਲ 1964 ਵਿੱਚ ਵਸੀਅਤ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖ ਕੇ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਤੋਂ

ਵਸੀਅਤ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ। ਇਹ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਗਵਾਹ (ਪੀਡਬਲਯੂ 2) ਤੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਉਲਟ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਨੂੰ ਇੱਛਾ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕੀ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ.

8. ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਮਿਊਂਸਪਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਰਿਕਾਰਡ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਿਊਂਸਪਲ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜਦੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਇਕੱਲਾ ਸੀ, ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮੁਦਈ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਮਿਊਂਸਪਲ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਪਦਾਰਥਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹੀ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਨ. ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਇਕ ਸੱਚਾ ਟੁਕੜਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਹੋਰ ਡੂੰਘਾਈ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਕਾਲੀ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।

9. ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਨਿਧੀ ਜੈਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਨ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Prabhat Kiran, Advocate
D/923/2000
Bar Council of Delhi